

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Управління освіти і науки Сумської міської ради
Комунальна установа: Сумська спеціалізована школа №2 ім. Д.Косаренка

Матеріали учасника обласного освітнього проекту

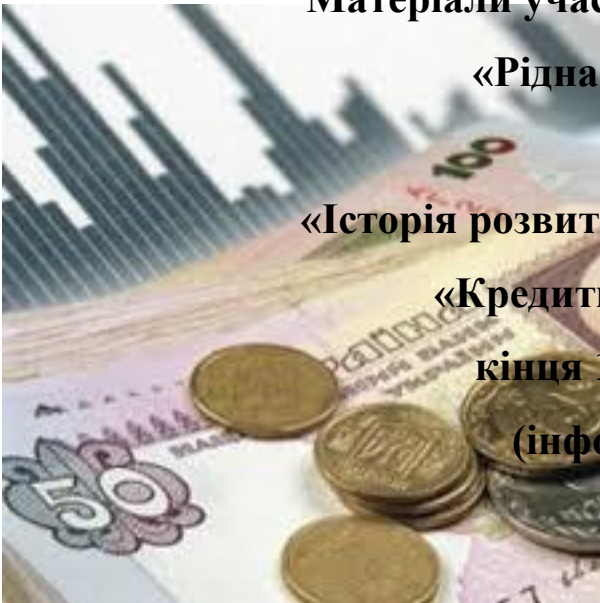
«Рідна Сумщина» за напрямком :

«Історія розвитку банківської справи на Сумщині»

«Кредитні товариства та ощадні каси

кінця 19- поч. 20 ст. (30-40 роки)»

(інформаційне повідомлення)

Виконала:

Варакута Людмила

учениця 6-В класу

КУ ССШ №2 ім.Д.Косаренка

Керівник: учитель історії

Кононенко О.М.

Суми-2012

Зміст

Вступ	3
1. Фінансово-кредитна система України кінця 19-початку 20 ст.	4
2. Банківська система Сумщини	5
3. Установи народного кредиту (кредитні товариства, ощадні і позичкові каси)	7
Висновок	11
Список використаної літератури	12
Додатки	13

Вступ

Банківська система України започаткована після прийняття Верховною Радою України у березні 1991 року Закону України «Про банки і банківську діяльність». Вона є дворівневою і складається з Національного банку України та банків різних видів і форм власності. Сьогодні Національний банк України є центральним банком, який проводить єдину державну грошового-кредитну політику з метою забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Банки створюються на акціонерних або пайових засадах юридичними та фізичними особами. Свої функції банки реалізують через виконання таких операцій, як залучення коштів підприємств, установ, організацій, населення на депозитні, вкладні рахунки та недепозитне залучення коштів; кредитування суб'єктів господарської діяльності та громадян, вкладання у цінні папери, формування касових залишків та резервів, формування інших активів; касове та розрахункове обслуговування народного господарства, виконання валютних та інших банківських операцій.

Банки у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законами України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність» іншими законодавчими актами України, нормативними актами Національного банку України і своїми статутами.

Метою дослідження є визначення теоретичних аспектів формування та становлення існуючої банківської системи на Сумщині.

Тема дослідження є актуальною, адже сучасний стан банківської системи України досить складний. Причинами цього є як кризовий стан економіки в цілому, так і проблеми становлення і розвитку банківської системи. Тому дослідження саме історії становлення та розвитку банківської справи на Сумщині може допомогти у вирішенні багатьох актуальних питань фінансово-кредитної системи.

Становлення і розвиток банківської системи – це показник рівня зрілості товарно-грошових, а згодом і економічних відносин у державі.

1. Фінансово-кредитна система України кінця 19-початку 20 ст.

Фінансово-кредитна система України кінця 19-початку 20 століття охоплювала 3 групи кредитних установ – державні: державні іпотечні (Селянський поземельний, Дворянський земельний, Державний банк); акціонерні (Московський купецький банк, комерційний банк Петербурга, Акціонерний Земельний банк); приватні, сільські, міські, громадські банки (Позичковий банк, Селянській поземельний банк), товариства взаємного кредитування, позичково-ощадні каси та ломбарди.(2,4,6)

Практика ощадних кас почалась з прийняття Загального Статуту у 1842р. В цьому ж році перша каса з'явилася в Одесі. Спостерігався їх швидкий розвиток по Україні. Основані вони були на принципі самопомоги у справі поліпшення матеріального стану малозабезпеченого населення. Залучені кошти населення вкладались у більш високодохідні облігації, закладні листи, переводились до Держбанку. Накопичені суми і надалі вкладались для отримання більшого доходу та для кредитування населення.(6)

Державний банк мав 24 філії, Селянський поземельний банк 9 філій.

У 1867 р. мало відомий міщанин із Сум О.К. Алчевський відкрив чайну лавку і згодом став одним з найактивніших підприємців Росії. У 1868 р. став одним із засновників Харківського торговельного банку, а в 1871 самостійно заснував Харківський земельний банк.

Криза 1900-1903 рр. зменшила кількість банків. Залишились філії Російських банків і лише два українських (Київський приватний і Одеський дисконтний).

Але основою власне української національної банківської мережі були громадські банки. На початку 20 ст. їх було 69, а їх послугами користувались промисловці, купці, заможні селяни.(5,4)

Наступним етапом розвитку банківської справи був період після 1917 р., період радикального перестрою та зламу. Декретом 27.12.1917р. «Про націоналізацію банків» банки стають державною монополією, іпотечні ліквідовано, а кредитні було приєднано до Державного банку.

Кризові явища намагалась виправити Нова Економічна Політика. Саме завдяки НЕПу відновились грошово-кредитні відносини. 1.09.1922р. Радою

оборони було затверджено Статут спеціалізовано банку для розвитку промислової галузі. Так народився Промисловий Інвестиційний Банк. 01.01.1923 відкрито Всеукраїнську контору Промбанку в Харкові – керівник Й.К. Гамбург. А 12.05.1923 відкрито комісіонерське відділення в Сумах під началом А.Б. Оклянського.(2,6)

2.Банківська система Сумщини

На Сумщині банківська система виникає в середині 19 ст. В 1845 Роменська міська Дума звернулася з проханням до Полтавського губернатора дати дозвіл на відкриття банку для кредитування ярмарок і торгівельних операцій. Основну суму статутного фонду становили кошти Приказу громадської опіки. Голова міської управи Запорожченко Д. склав Статут з 5 розділів і 109 параграфів. Такий банк був вкрай потрібний. З 5 000 мешканців 650 були торговцями, щороку проходили ярмарки за участю купців з України, Росії, Білорусії. Найвідоміший Іллінський ярмарок протягом 2 тижнів тривав і виручка від торгу була більше 10 млн. карбованців. В місті працювала полотняна мануфактура, завод сільськогосподарських машин, місто перебудовувалось, прокладались нові дороги.

Але дозволу роменчани не отримали, бо гроші Приказу мали витратитись лише на благодійництво. Після появи «Положення о гордских общественных банках» (своєрідна схема банків у містах-**Додаток 1**) в 1862р. на міському зборі вчетверте прийнято рішення про створення банку. Губернатор дав добро і в 1863р. обрано правління банку. Головою став Зінченко П. Заступниками купець Кислов М. і губернський секретар Нестеренко С. Після затвердження Полтавським губернським правлінням, міністрами фінансів і внутрішніх справ 17.06.1865р. Міський громадський банк відкрився у Ромнах. Голова і члени Правління прийняли присягу (**Додаток 4**) і розвивали банк на пустому місці. Було знайдено приміщення, визначено штат, замовлено книги і бланки, виготовлено печатку.

Банк почав розвиток з виділених Роменською Думою 400 карбованців.(6) Основний капітал банку складав 40 тис. крб, резервний – 8 тис. Банк здійснював такі операції : приймав вклади, обліковував векселі, надавав кредити під заставу

майна, процентних паперів або цінностей. З прибутку 250 крб. зараховували в резервний фонд, а остачу направляли на три напрямки – поповнення основного капіталу, потреби міста і благодійництво.

Пізніше в 1866 р. Міський банк відкрито в Білопідлі із капіталом 15 тис. крб.

1869 р. міський громадський банк відкрито в Сумах. Його основний капітал склав 24 тис. крб. Складався він із пожертв відомих сумчан – родин Кондратьєва, Суханова, Медведева. Директор банку призначався на 4 роки. При банку працював Обліковий комітет із 7 осіб, який оцінював майно, що приймалось для забезпечення кредитів. Його члени могли там працювати не більше 1 року. В штаті банку був бухгалтер, його помічники (5 чол.), повірений в судових справах, сторожі (2 чол.). Банк контролювала міська Дума і щорічно Директор звітував про роботу.

Банк добре розвивався, на початку 20 ст. його основний капітал склав 260 тис. крб. Він приймав вклади довічні (під 5,5%), безстрокові (2,5%), строкові (від 4 до 6%). В перший рік роботи Банк передав Благодійному Товариству 250 крб. Надавались кошти Добродійному товариству – 10 тис., бідним сумчанам – 17,5 тис., опікунству Миколаївської церкви – 7,6 тис., Публічній бібліотеці – 4 тис.

В 1866 такий банк відкрито в Кролевіці, 1904 – в Конотопі.

В 1915 відкрито Сумське відділення Центрального банку (20 службовців – очолював колишній працівник Міського громадського банку О.П. Расторгуєв).

В 1885 р. Сумське повітове земство організувало «Олександрівський селянський сільськогосподарський банк». Його фонд сформовано з 50 тис. крб. наданих І.Г. Харитоненком. Саме він дав таку назву і визначив завдання – допомога селянам. Банк приймав вклади і надавав позики селянам. Харитоненко сказав : «Не имею никаких сословных предубеждений и желаю, чтобы первую помощь это учреждение оказало крестьянам, то руководствуюсь лишь крайнею надобностию их улучшить свое хозяйство, и не желаю лишиться себя того чувства, что Бог дал мне средства проявить хоть в скромном деле мои симпатии к тому люду, к которому я имею счастье принадлежать и между которыми прошло мое детство» (СОДА Ф1.-Оп.3-Спр.30-л 72). Банк надавав кредити, приймав вклади,

переказував гроші, обліковував цінні папери, навіть допомагав у купівлі-продажу сільгосптоварів, знаряддя та машин.

Банки Сумщини активно допомагали в благодійних акціях в Росії тих часів. Для спорудження пам'ятника Кутузову М.І. в Москві (сторічний ювілей Вітчизняної війни 1812р.), пам'ятника генералу Романову М.М. (командуючий армією в період російсько-турецької війни) в Петербурзі.

Потужним було відділення Державного банку в Ромнах, відкрите в 1883р. (Додаток 5). Його клієнтами були приватні особи, державні та громадські організації, церкви (судові пристави, Духовне училище, земські управи Ромен і Лохвиці, товариства козаків, сирітський суд). Далі клієнтами відділення Держбанку стають ощадні каси, установи дрібного кредиту. В 1912 р. там працювало 4 ощадні каси, 2 комерційних банки, 2 установи взаємного кредиту, 1 громадський банк, 64 кредитних товариства. Роменське відділення надавало позики під заставу коштовностей, цінних паперів, здійснювало грошові перекази, перепродавало цінні папери, виконувало доручення центральної контори, забезпечувало розмінною монетою казначейства, розповсюджувало державні цінні папери, вилучало фальшиві гроші, зношені та металеві. Відділення Держбанку було і в Сумах.

Саме в Ромнах в 1907 р. відкрито відділення найбільшого комерційного банку того часу – Азовсько-Донського. В 1910 таке відділення було і в Сумах.

3. Установи народного кредиту (кредитні товариства, ощадні і позичкові каси)

Кредити дешеві і на короткий термін дрібним торговцям і ремісникам надавали товариства взаємного кредиту. Їх кошти складались з членських внесків (10% від суми кредиту залучали в фонд товариства), доходів від різних вкладів в інших установах. Товариства давали позики під самостійні (соло) векселі (під заставу маєтків) та під два підписи (люди, що підписували гарантували повернення коштів своїм авторитетом і майном). Таким потужним товариством було Роменське Товариство взаємодопомоги приказчиків-євреїв в 1905 р. Там же існувало товариство взаємного кредиту повітового земства і Друге товариство взаємного кредиту.

Банківські установи служили інтересам заможних громадян, купців, поміщиків. Менш забезпечені верстви населення не могли їх використовувати – не мали застави, але потреба в невеликих коштах під невеликий процент була. Саме цим користувались лихварі і позичали гроші під великі проценти. Для забезпечення коштами таких людей і для подолання лихварської діяльності створені установи дрібного кредиту чи народного кредиту. Кредитні товариства вперше засновані в Німеччині кооператором Райфайзенем.⁽²⁾ Вони будувались на основі кругової поруки і відповідальності майном за діяльність товариства (при кредиті в 100 крб. за збиток відповідали майном чи коштами в 200 крб). Фонд основний складали з пожертв і позик Державного банку, кошти членів. Запасний фонд – з прибутків і слугував він для того, щоб покрити можливі збитки. Дозволялось створювати благодійний і спеціальний (для розвитку певного напрямку) фонди. Члени за свою участь отримували певний прибуток.

На Сумщині таке товариство створили в с. Сміле Роменського р-ну в 1903р. (18 членів і 4 тис. фонд). У 1905 р. вже працювало товариство в Охтирському районі. (Його Статут – **Додаток 2**). В с. Хмелів його відкрито в 1907р.

Відомі на Сумщині і позичково-ощадні каси або каси. Харківським губернськими зборами 1870р. виділено для цього 50 тис. крб. Членами могли бути жінки і чоловіки, які досягли віку 21 року. Метою кас було дати можливість тим, хто мав зайві кошти одержати прибуток і надавати невеликі позики на необтяжливих умовах (**Додаток 3**). Назва каси обов'язково включала назву села, волості, повіту та губернії.

У 1875р. в Охтирському повіті каси працювали в Боромлі, Дерновому, Кириківці, Краснопіллі, Охтирці, Рясному, Тростянці, Хухрі.

Каси організовувались селянами і сільською інтелігенцією. Членами каси могли бути ті, хто отримував зарплату в 2 тис. крб. Каси підтримували і надавали матеріальні заохочення своїм членам, а в разі їх смерті – їх родинам. Позики надавали лише членам каси. Розмір був як зарплата за 3 місяці. Прибутки і збитки розподіляли в пропорції до внесків членів каси (більший внесок – більший прибуток і збиток, а менший – відповідно менший).

Потужні каси працювали при Сумському машинобудівному заводі, Куянівському цукровому заводі, каса службовців Сумської міської управи.

Отримати невеликий прибуток і головне зберегти свої невеликі заощадження допомагали ощадні каси. Перша з'явилась в Гамбурзі у 1778р. (1,2,5,6). В Росії такі каси створювались при Приказах громадської опіки. Згідно Положення про селянські ощадні каси 1839 р. вони призначались для залучення вкладів, а допоміжні каси – надавали позички селянам. По цьому документу ощадні і допоміжні каси відкривались у волостях і селах, де жили державні селяни. Ощадні каси направляли залучені кошти для «дорощення процентами» або направляли у допоміжні каси «для видачі позик» (2).

Для розвитку ощадних кас і залучення більшої кількості людей, урядом з 1889 р. доручено приймати вклади поштовим відділенням. Кожен член каси – вкладник мав книжку, куди наклеювались спеціальні марки. Діловодство кас було звільнено від сплати гербового збору, а поштова кореспонденція – від поштових зборів.

Перші каси діяли при більшості поштово-телеграфних і поштових установах. Ощадні каси контролювались Державним банком, а уряд брав на себе відповідальність по залученим вкладам. З 1895 р. вкладниками могли бути не тільки селяни, а установи і організації. Обмеження для розміру внеску осіб було 1000 крб., а для установ 3 000 крб. Каси виконували доручення на купівлю цінних паперів і їх розміщення. Навіть було прийнято розміщення вкладів для малолітніх і неповнолітніх дітей. Пізніше дозволялось відкривати каси в учбових закладах, на фабриках, заводах. А з 1902 їх відкривали навіть в школах. Учні купували марки, наклеювали на спеціальні картки, а при купівлі на 50 коп. – вчитель відкривав особистий рахунок і ощадну книжку.

В Східній Україні така практика була меншою, кас було небагато і розміщались вони в великих містах. В Сумах така каса запрацювала з 1865р. (Додаток 6,7,8). З 1863 р. працювала Роменська ощадна каса. Відомі прізвища вкладників – Беланови, Берченко П., Волошиненко В.

Створена в Лебединському казначействі ощадна каса вкладниками були волосні правління Бобровське, Боровенківське, Василівське, Лебединське,

Михайлівське, Недригайлівське, Ольшанське, Товстянське, Червленівське і Чупахівське.

Потужні ощадні каси були на заводах родини Харитоненків (Виринівський цукрозавод, Маловисторопський цукровий завод, Павловський рафінадний завод). Кількість книжок була до 104 шт. на суму 18 тис. крб.

14 вересня 1901 р. запрацювала ощадкаса Кадетського корпусу. Офіцери – вихователі знайомили кадетів з ощадною справою і діяльністю каси.

З 1908 р. ощадкаси здійснювали заповітні розпорядження осіб, які не володіють російською мовою. Розпорядження засвідчувались працівниками банку або особами, що заслуговують довіри. Також дозволялось мати більш однієї книжки.

Міністерство фінансів з 1915р. залучало кошти через «копилки». Так залучали дрібні кошти, з якими до кредитних установ ходити людині не варто. Запечатаний конверт – «копилка» давалась клієнту під заклад, що гарантував повернення її. Власник здавав її в державну ощадкасу, де цю суму зараховували на ощадну книжку. «Копилки» створювали в межах одного колективу. Так збільшувалась сума «копилки».

Висновок

Отже, ми визначили основні теоретичні аспекти формування та становлення існуючої банківської системи на Сумщині, яка була потужною і досить успішно розвивалась.

Система банків були представлена різними видами банків, кредитними товариствами, позичковими товариствами, ощадними і допоміжними касами.

Залучені в них грошові кошти не тільки зберігались, але й направлялись для розвитку господарства (від суто сімейного до господарства міста, волості, галузей народного господарства країни). Велика кількість родин, окремих людей, господарств, купців, промисловців, ремісників, торгівців через отримані кошти розвивали свою справу, покращували побут.

Такі установи не лише давали поштовх для розвитку, але вчили ощадливому ставленню і виваженому використанню коштів.

Таким чином, дослідження саме історії становлення та розвитку банківської справи на Сумщині може допомогти у вирішенні багатьох актуальних питань фінансово-кредитної системи.

Від звичайного залучення коштів товариства зросли до фінансово-банківських установ сьогодення, які успішно працюють до сьогодні (приклад Промінвестбанку; ощадні каси трансформовані в Ощадбанк). (2,3,4)

Список використаної літератури

1. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа. Навчальний посібник. – Львів, Новий світ-2000, 2008-560с.
2. Матвієнко В.П., Матвієнко П.В. Промінвестбанк: стратегія відтворення. – Київ, Наукова думка, 2002-352с.
3. Морозан В.В. История банковского дела В России.- СПб, Крига, 2004 – 400 с.
4. Міщенко В.І., Корогод Г.І. Становлення і розвиток кредитно-фінансової системи на Сумщині-Суми, Слобожанщина, 1999-75с.
5. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України. Навчальний посібник-Київ, Знання Прес, 2006-607с.
6. Сухарський В.С., Сухарський В.В. Ощадно-банківська справа-Тернопіль, Астон, 2003-464с.

6 Февраля 1862 года.

ПОЛОЖЕНІЕ О ГОРОДСКИХЪ ОБЩЕСТВЕННЫХЪ БАНКАХЪ.

I *Общія постановленія.*

1. Основной капиталъ каждаго Городскаго Общественнаго Банка, при самомъ учрежденіи его, долженъ быть /не менѣе десяти тысячъ рублей.

Примѣчаніе. Капиталы, жертвуемые частными лицами или обществами для учрежденія новыхъ Банковъ и не достигающіе означеннаго въ сей статьѣ размѣра, отсылаются въ другія кредитныя учрежденія, для обращенія изъ процентовъ, впредь до того времени, когда составятся не менѣе 10,000 руб, сер.

2. Банкъ состоитъ при мѣстной Городской Думѣ (или замѣняющемъ оную учрежденіи), подъ отвѣтственностію и наблюденіемъ городскаго общества, предъ коимъ онъ исключительно и обязанъ отчетомъ въ своихъ дѣйствіяхъ. Въ случаяхъ, требующихъ какого либо распоряженія со стороны губернскаго начальства, напр. побужденія присутственныхъ мѣстъ и лицъ къ охраненію банковыхъ интересовъ, Банкъ вправе обращаться къ Начальнику губерніи, а въ вопросахъ, разрѣшеніе коихъ превышаетъ власть послѣдняго, — въ подлежащее Министерство.

3. Правленіе Банка составляется изъ Директора и двухъ его Товарищей, избираемыхъ городскимъ обществомъ, Установленнымъ для городскихъ выборовъ порядкомъ.

Примѣчаніе 1-е. Городской Голова можетъ поступать въ должность Директора, но не иначе, какъ по особому избранію городскаго общества. Если Городской Голова будетъ избранъ городскимъ обществомъ въ Директоры Банка и пожелаетъ принять эту должность, то въ семъ случаѣ обязанъ сложить съ себя званіе Городскаго Головы.

Примѣчаніе 2-е. По выбору общества, должность Директора или Директорскаго Товарища можетъ быть доставлена, пожизненно или на определенное время, лицу, содѣйствовавшему значительными пожертвованіями учрежденію Банка, если сіе лицо само изъявитъ на то согласіе.

Примѣчаніе 3-е. Въ случаѣ учрежденія Банка на капиталъ, пожертвованный частнымъ лицомъ, должность Директора таковаго Банка можетъ быть присвоена пожизненно, согласно съ желаніемъ учредителя,

Математическим математиком.

Утверждаю:

Исполняющий обязанности министра финансов,

Генерал-Адъютантъ Грешль

15 .. Августа 1873 г.

УСТАВЪ

Общества взаимнаго кредита

Восточнаго земства

ЗЕМСТВА.

I. Учрежденіе Общества и образованіе его капитала.

§ 1. Общество взаимнаго кредита *Восточнаго земства* учреждается въ *Восточной Карельской губернии* съ цѣлью доставлять, на основаніи сего устава, состоящимъ его членами лицамъ, всякаго званія и обоого пола, возможность выгодно помѣщать ихъ сбереженія и получать въ ссуду необходимыя для торговыхъ и промышленныхъ ихъ оборотовъ капиталы.

Примѣчаніе. Лица, состоящія членами сего Общества, не могутъ быть, въ то же время, членами другаго общества взаимнаго кредита.

ФОРМА БИЛЕТА НА ВКЛАДЫ.

000 руб сер.		№
Билетъ		
такого-то Общественнаго Банка.		
<p>18 . . года, такого-то мѣсяца . . . дня Банкъ сей принялъ отъ такого-то (или отъ неизвѣстнаго) столько-то рублей серебромъ, для приращенія процентами (или для храненія, съ обращеніемъ процентовъ въ пользу Банка и т. п.) впредь до востребованія (или срокомъ на столько-то времени), каковую сумму съ процентами (или безъ %) Банкъ имѣетъ возвратить, по предъявленіи сего билета, на точномъ основаніи своихъ правилъ. Билетъ сей (если онъ именной) — не можетъ быть переданъ другому лицу по одной надписи отъ вкладчика безъ трансферта капитала по книгамъ Банка.</p>		
Директоръ №.		
Товарищъ Директора №.		
Товарищъ Директора, заведывающій кассою №.		
(Печать)		
Книга листъ		
Бухгалтеръ №		

Примечаніе. Если вкладъ вносится на имя другаго и вообще съ какими либо особыми условіями, то условія эти подробно прописываютъ на оборотѣ билета.

Подписалъ: Предсѣдатель Государственнаго Совѣта *Графъ Д. Блуд*

Трагедія

А видіти менованих, обличчя і Кітуча
 Господарів Точай, ідеже обличчя іо. два
 видіти, виставити, іно кошту і доурава
 іо Императорскому Величеству, в
 лну и щитому и природному Велико
 стивайшему, Великому Государю, и
 катору Александру Николаевичу, сам
 держити Всероссийскому, и іо Импе
 раторского Величества Всероссий
 ского престола касатдику, іо Импе
 раторскому Величеству Государю
 цесаревичу Великому князю Алек
 сандру Александровичу, вкрито и видіти
 удивити сурити и владити повинувачи,
 и видіти діловата вкрито доносити кон
 ни крови, и вкрито вкрито іо Импера
 торскому Величеству самодержавству

Додаток 5

РОМЕНСКОЕ ОТДѢЛЕНИЕ III РАЗРЯДА.

Открыто въ 1883 г., помѣщается въ наемномъ зданіи, имѣтъ 1.250 кв. с. земли.

1	1903 г.	1904 г.	1905 г.	1906 г.	1907 г.	1908 г.	1909 г.	1910 г.	1911 г.	1912 г.
I. Обороты (въ тыс. р.).										
Поступления въ кассу.										
1. Въ учрежденіи Банка	11.757	11.838	13.565	17.071	14.609	11.451	10.886	9.222	12.817	15.499
2. Въ учрежденіи казначействахъ	1.723	1.895	2.011	2.342	2.126	1.713	2.451	2.356	2.405	3.077
3. Итого	13.480	13.733	15.576	19.413	16.735	13.164	13.337	11.578	15.222	18.576
Выдачи по учету и ссудамъ.										
4. По учету срочныхъ обязательствъ	5	18	2	1	1	—	2	—	—	—
5. По учету векселей мѣстныхъ	543	504	347	415	379	377	341	319	348	418
6. По учету векселей иногороднихъ	985	699	546	283	288	362	818	1.568	1.701	2.195
7. Прислано векселей въ учрежденіе	1.421	946	816	357	481	667	799	1.072	1.332	1.445
8. Прислано векселей въ казначейства	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Выдано по сп. тек. счетамъ подъ векселя	—	7	18	18	65	195	—	62	337	255
10. Выдано по сп. тек. счетамъ подъ % бум.	503	366	369	474	418	404	290	115	187	458
11. Выдано ссудъ подъ залогъ % бумага	62	103	107	60	43	79	26	15	17	23
12. Выдано ссудъ подъ товары	66	337	141	59	135	128	231	337	486	499
13. Выдано ссудъ подъ документы на товары	276	44	8	30	—	7	19	29	52	15
14. Выдано ссудъ учрежденіямъ мелк. кредита	—	—	—	—	—	—	289	227	269	445
15. Выдано ссудъ сельскимъ хозяевамъ	44	62	62	65	63	91	96	119	207	257
16. Выдано ссудъ промышленнымъ предпріятіямъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Выдано ссудъ ремесленникамъ и кустарямъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Выдано ссудъ на покупку землед. маш. и оруд.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19. Выдано авансовъ посредникамъ	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—
20. Протестовано векселей	17	22	31	7	21	7	9	23	41	59
21. Разсрочено долговъ	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—
22. Итого (4-21)	3.922	3.108	2.447	1.769	1.894	2.322	2.920	3.906	4.978	6.069
Выдачи по прочимъ активамъ.										
23. % бумаги, принадлеж. Банку, въ учрежденіи	449	387	270	148	579	269	701	264	118	903
24. % бумаги, принадлеж. Банку, въ казначейств	—	—	—	11	213	11	400	3	—	—
25. Разные счета въ учрежденіи	4	8	3	4	5	6	11	12	8	8
26. Разные счета въ казначействахъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Итого (23-26)	453	395	273	163	797	286	1.112	279	126	911
28. Всего (3, 22 и 27)	17.855	17.236	18.296	21.345	19.426	15.772	17.369	15.763	20.326	25.556

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Междуконторные обороты.										
Выдачи по счету съ Банкомъ (дебетъ).										
29. Перечислено	240	730	1.125	1.440	1.830	885	760	810	580	800
30. Отослано золота и серебра	419	304	1.302	921	151	157	31	113	52	77
31. Отослано %-хъ бумага	98	56	90	25	—	112	176	88	2	275
32. Отослано учетныхъ векселей	985	699	545	283	288	363	817	1.645	1.701	2.195
33. Выдано по переводной операци	8.401	7.215	7.024	9.866	8.812	7.194	7.602	6.005	10.057	11.141
34. Превыш. выд. по госуд. дох. надъ поступл.	315	492	533	453	475	395	502	556	472	496
35. Выдано по сберегательнымъ кассамъ	544	507	707	688	861	807	680	287	321	355
36. Выдано по куп. и тир. % бумагамъ	101	119	106	106	95	159	161	111	112	326
37. Выдано по прочимъ оборотамъ	1.092	917	738	602	525	871	918	803	1.052	1.204
38. Итого (29-37)	12.195	11.039	12.170	14.384	13.037	10.943	11.647	10.418	14.349	16.869
Поступления по счету съ Банкомъ (кредитъ).										
39. Перечислено	910	1.940	1.885	3.545	2.785	2.350	2.680	1.050	4.170	5.950
40. Прислано золота и серебра	150	—	—	—	—	—	—	23	65	92
41. Прислано %-хъ бумага	128	113	149	66	290	132	163	47	4	146
42. Прислано учетныхъ векселей	1.421	945	817	356	481	667	799	1.093	1.332	1.445
43. Поступило по переводной операци	7.537	6.423	6.170	7.207	7.475	5.989	5.764	6.258	6.715	6.597
44. Превыш. поступл. по госуд. дох. надъ выд.	1.245	945	1.044	1.395	1.223	930	1.332	1.384	1.536	1.763
45. Поступило по сберегательнымъ кассамъ	547	527	647	922	814	684	637	239	304	358
46. Поступило по желѣзнодорожнымъ расчетамъ	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—
47. Поступило по прочимъ оборотамъ	582	650	469	411	318	471	399	406	350	998
48. Итого (39-47)	12.520	11.543	11.181	13.902	13.386	11.223	11.774	10.500	14.512	17.349
49. Выдачи по счету съ казначействами	1.464	1.556	1.734	1.978	1.810	1.363	1.938	1.848	1.986	2.468
50. Выдачи по счету казнач. съ учрежд. Банка	1.497	1.487	1.748	2.018	1.815	1.435	1.990	1.841	1.974	2.459
51. Итого (38, 49-50)	15.156	14.082	15.652	18.380	16.662	13.741	15.575	14.107	18.309	21.796
Поступления во вклады и текущіе счета.										
52. Поступило вкладовъ	276	260	216	305	246	132	115	86	95	73
53. Поступило на текущіе счета въ учрежденіи	9.115	8.309	8.190	10.110	9.943	8.767	9.097	8.130	12.047	13.801
54. Поступило на текущіе счета въ казначейств	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55. Поступило спец. средствъ и депозитовъ	259	339	277	366	315	356	508	493	419	609
56. Итого (52-55)	9.650	8.908	8.683	11.051	10.504	9.255	9.720	8.709	12.561	14.483
Поступления по прочимъ пассивамъ.										
57. Невыплаченные переводы въ учрежденіи	3.119	2.524	2.126	3.254	2.942	1.914	1.591	1.657	1.629	1.176
58. Невыплаченные переводы въ казначействахъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59. Разные счета въ учрежденіи	188	325	285	520	574	392	219	177	246	328
60. Разные счета въ казначействахъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61. Итого (57-60)	3.307	2.849	2.411	3.774	3.516	2.306	1.810	1.834	1.875	1.504
62. Всего (56 и 61)	12.957	11.757	11.094	14.853	14.020	11.561	11.530	10.543	14.436	15.987

М. Ф.

УПРАВЛЕНІЕ
ГОСУДАРСТВЕННЫМИ
СБЕРЕГАТЕЛЬНЫМИ КАССАМИ.

ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ОТДѢЛЕНІЕ.

12 СЕНТЯБРЯ 1912

№ 49251

Сущевой

Государственной Сберегательной Кассы
№ 756 при *Одн. Госуд. Банке*

Вслѣдствіе представленія отъ *августа 19*
за № *10279* Хозяйственное Отдѣленіе Управ-
ленія Государственными Сберегательными Кас-
сами, препровождал ниже поименованные книги
и бланки для фабр.-заводскихъ кассъ, просить
кассу о полученіи матеріаловъ сообщить на
прилагаемомъ бланкѣ увѣдомленія.

Опер. вонтр. книгъ	ф. № 40	/
Свод. вонтр. книгъ	41	/
<i>Для отдѣленій съ веден. счетоводства и отчетности:</i>		
Заявленій объ открытіи отд. съ вед. полн. счетоводства	1	
Книгъ объявленій (по 51 л.)	ф. ц. кассъ № 1	
Заявленій объ утратѣ сб. книжки	4	
Приходо-расходныхъ книгъ (по 100 л.)	5	
Контрмарокъ въ удержаніи книгъ при взносахъ	6	
Книгъ анцевыхъ счетовъ (по 250 л.)	7	
Заявленій-реплисокъ о востребованіи вклада	8	2000
Контрмарокъ въ удержаніи вл. при выдачѣ	9	
Увѣдомленій вкладчика о предвѣн. суммѣ вклада	10	
Поручительныхъ пасажъ	11	
Вѣдомостей объ оборотахъ отдѣленія	12	212
Бланковъ годичнаго свода анцевыхъ счетовъ	13	ит. л. 4, 88
Книгъ для записи прих. и расх. сбер. книжекъ (по 40 л.)	14	
Книгъ заявленій о сдачѣ въ ц. к. свободн. суммъ (по 100 л.)	15	
Книгъ ввѣт. въ получ. ц. кассою суммъ изъ отд. (по 100 л.)	16	
Книгъ ввѣт. въ получ. отд.-емъ денегъ изъ ц. в. (по 100 л.)	17	
Контрмарокъ въ приемъ %/о бум. на храненіе	18-а	
<i>Для отдѣленій съ веденіемъ сокрац. счетоводства:</i>		
Заявленій объ откр. отдѣл. съ веден. сокрац. счетоводства	1	
Вѣдомостей о принятыхъ и выд. вкладахъ въ отдѣленіи	5	
Контрмарокъ по принятію первонач. взноса	6	
Контрмарокъ въ удержаніи сб. книжки при доп. взносахъ	6-а	
Инструкція ф. з. в. съ полн. сч.		
Инструкція ф. з. в. съ сокр. сч.		

Выводящій Отдѣленіемъ *Сущевой*
Старшій Контролеръ *А. Корочинъ*

На подлинномъ написано:

Утверждаю. За Министра Внутреннихъ Дѣлъ,
Товарищъ Министра, Секаторъ Крыжановскій.
18 апрѣля 1908 года.
Вѣрно: Вице-Директоръ Веймаринъ.

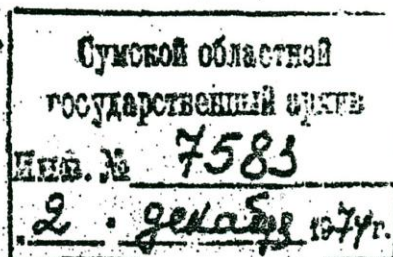
УСТАВЪ

ССУДО-СБЕРЕГАТЕЛЬНОЙ КАССЫ СЛУЖАЩИХЪ
ВЪ СУМСКОМЪ ГОРОДСКОМЪ ОБЩЕСТВЕННОМЪ
УПРАВЛЕНІИ.

I. ЦѢЛЬ КАССЫ.

§ 1.

Ссудо-сберегательная касса служащихъ въ Сумскомъ Городскомъ Общественномъ Управленіи учреждается при Сумской Городской Управѣ, съ цѣлью приѣма отъ участниковъ на сбереженіе денежныхъ вкладовъ, выдачи ссудъ и безвозвратныхъ пособій нуждающимся участникамъ и ихъ семействамъ.

Додаток 8

М. Ф.
СУМСКОЕ ОТДѢЛЕНІЕ
Государственного
Банка
Апрѣль, 1917 года
№ 1118

Наша задача

ЗАЕМЪ СВОБОДЫ.

Воззваніе временнаго Правительства.

Къ вамъ, граждане великой свободной Россіи, къ тѣмъ изъ васъ, кому дорого будущее нашей родины, обращаемъ мы нашъ горячій призывъ.

Сильный врагъ глубоко вторгся въ наши предѣлы, грозитъ сломить насъ и вернуть страну къ старому, нынѣ мертвому строю.

Только напряженіе всѣхъ нашихъ силъ можетъ дать намъ желанную побѣду. Нужна затрата многихъ миллиардовъ, чтобы спасти страну и завершить строеніе свободной Россіи на началахъ равенства и правды.

Не жертвы требуетъ отъ насъ родина, а исполненія долга.

Одолжимъ деньги государству, помѣстивъ ихъ въ новый заемъ, и спасемъ этимъ отъ гибели нашу свободу и достоиніе.

Подписали: министръ предсѣдатель кн. Г. Львовъ, министръ финансовъ М. Терещенко, оберъ прокуроръ Св. Синода В. Львовъ, министръ иностр. дѣлъ Ш. Миллюковъ, министръ земледѣлія А. Шингаревъ, министръ путей сообщенія П. Некрасовъ, министръ торговли и промышленности А. Коноваловъ, военный и морской министръ А. Гучковъ, министръ народнаго просвѣщенія А. Мануиловъ, министръ юстиціи А. Кервнскій, управляющій дѣлами врем. правительства Влад. Набоковъ.

27-го марта 1917 года.

Подписка на Заемъ Свободы 1917 года принимается Сумскимъ Отдѣленіемъ Государственного Банка ежедневно, кромѣ праздничныхъ и воскресныхъ дней, отъ 10 часовъ утра до 8 часовъ дня.

Послѣдній день подписки — 31 мая 1917 г.

*Ивану Павловичу
Терещенко.*

Додаток 9

Записка

Вамяніи военныхъ событій на положеніе учреждений мелкаго кредита въ районъ Сумскаго Отдѣленія Государственнаго Банка

Какъ показываютъ сводные балансы, притокъ вкладовъ въ учреждения мелкаго кредита за время съ I VII 13 г. по I IV 14, повидимому, значительно превосходитъ таковой (въ абсолютныхъ цифрахъ) въ соответствующій промежутокъ времени въ 1914-15 гг. Въ первомъ случаѣ приходъ по вкладамъ выражался въ цифрѣ 1728 тысячъ руб., въ то время какъ во второмъ — только 1143 тысячи. Цифры расхода по вкладамъ равняются соответственно 1390 и 818 тысячамъ. Такимъ образомъ меньшей сравнительно цифрѣ прихода вкладовъ въ періодъ времени съ I VII 14 — I IV 15 гг. соответствуетъ и значительно меньшая цифра расхода. Эти цифры за указанный промежутокъ времени относятся между собою какъ 100 : 71,5 въ то время какъ отношеніе это въ періодъ времени съ I VII 13 — I IV 14 гг. составляетъ 100 : 80,5.

Отношеніе размѣра прихода и расхода вкладовъ къ остатку ихъ на 1 января указываетъ на нѣсколько иной характеръ измѣненій: приходъ и расходъ въ 1913-14 гг. выражается соответственно въ цифрахъ 80,9 и 65,97, а въ 1914-15 гг. эти цифры равняются 80,0 и 51,9. Слѣдовательно относительный приростъ вкладовъ въ 1914-15 гг., выражающійся въ цифрѣ 28,1 превышаетъ таковой въ 1913-14 гг. — 15,2.

Такое относительное увеличеніе прироста вкладовъ за счетъ уменьшенія расхода ихъ является показателемъ замедленія темпа экономической жизни района, сокращенія хозяйственныхъ производствъ.

